

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

AKTYVAUS SENĖJIMO SKATINIMAS

2026 m. gegužės 20 d.

28,8 proc.

Lietuvos gyventojų yra 60+ m.
2100 m. prognozė – 43,5 proc.

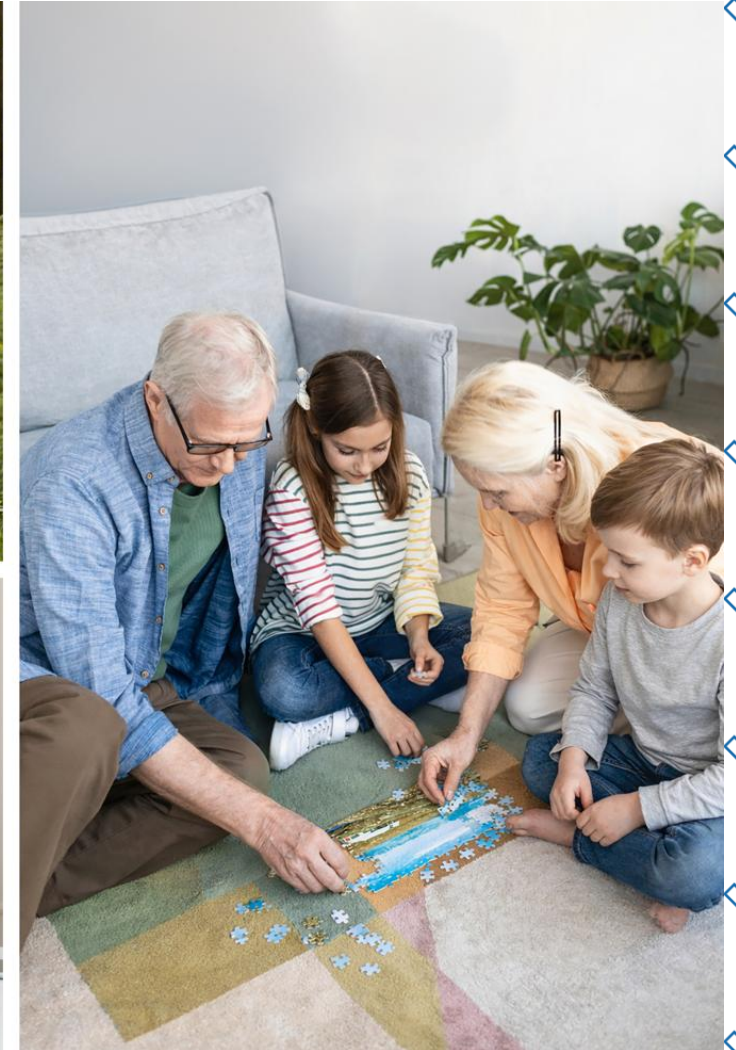
~639 tūkst.

gyventojų 2025 m. gavo
senatvės pensiją.

2022-2025 m. I pusm. joms
panaudota 15,8 mlrd. Eur.

16 mln. Eur

iš valstybės biudžeto
panaudota 2022–2025 m. I
pusm. SADM priemonėms,
susijusioms su aktyviu
senėjimu.

Aktyvus senėjimas – kai vyresnio amžiaus žmogus išlieka veiklus.

Audito tikslas – įvertinti, ar valstybės politika ir vykdomos priemonės vyresnio amžiaus asmenims užtikrina aktyvų senėjimą.

Pagrindinės audito sritys

- valstybės politika
- pensinio amžiaus asmenų dalyvavimas darbo rinkoje
- vyresnio amžiaus asmenų socialinė ir skaitmeninė įtrauktis
- socialinės paslaugos savarankiškumui išlaikyti
- vienišumo problema

Auditas atliktas SADM. Vertinta ir SAM, ŠMSM bei KM veikla.

Audituojamas laikotarpis – 2022–2024 m., vertinant pokyčius – ankstesnių ir 2025 m. duomenys.

Valstybės politika nepakankamai orientuota į senstančios visuomenės aktyvumą

134 → 148

augo Lietuvos demografinio senėjimo koeficientas 2022–2025 m.

40 proc.

į pensiją išėjusių žmonių nebuvo aktyvūs.

4 iš 5

aktyvaus senėjimo politikos formavimo ir jos įgyvendinimo koordinavimo funkcijų 2024–2025 m. SADM vykdė nepakankamai.

Rekomendacijos SADM

Siekiant, kad valstybės politika būtų orientuota į senstančios visuomenės aktyvumą (iki 2030 m.) **Priemonės (iki 2028 m.)**

Apibrėžti valstybės politiką dėl aktyvaus senėjimo

Parengti aktyvaus senėjimo programą, sustiprinti valdymą.

Priimti sprendimą dėl institucinės sąrangos

Valstybės veiksmai nepakankami pensinio amžiaus asmenų išlaikymui darbo rinkoje

14,1 proc.

senatvės pensijos gavėjų dirbo 2025 m. (89,8 tūkst. žmonių).

Iki 30 proc.

visų darbuotojų kai kuriose profesijose yra pensinio amžiaus.

Valstybė nenumato pakankamų priemonių

- nėra papildomų garantijų dėl lankstesnių darbo formų
- valstybės tarnautojams, teisėjams, mokslininkams ribojama galimybė tęsti darbą pasiekus pensinį amžių
- nėra priemonių pasirengimui išeiti į pensiją

Galimybės dirbti ir motyvacija – nori ar privalo dirbti?

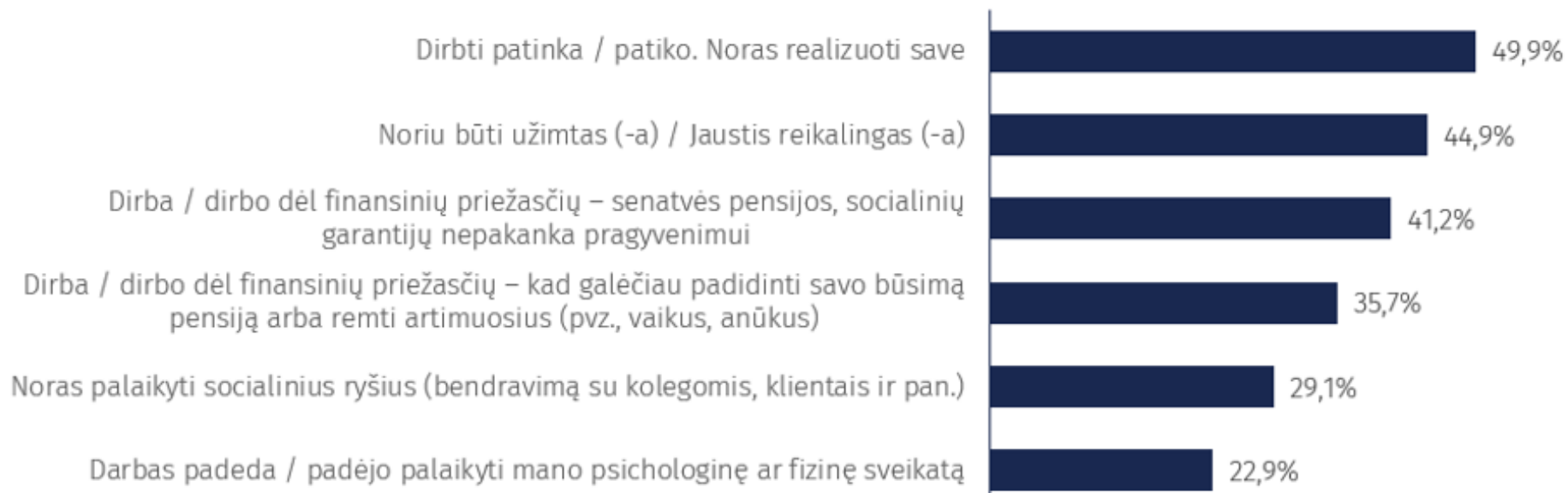
37,2 proc.

pensinio amžiaus žmonių nebedalyvauja darbo rinkoje dėl sveikatos problemų.

60,9 m.

sveiko gyvenimo trukmė Lietuvoje (ES – 63,1 m.)

Asmenų, dirbančių / dirbusių sulaukus pensinio amžiaus, nurodytos pagrindinės priežastys, dėl kurių jie nusprendė tęsti darbą

Rekomendacijos SADM

Siekiant didinti norinčių ir galinčių dirbti pensinio amžiaus asmenų užimtumą derinant darbą ir pensiją (iki 2030 m.):

Imtis veiksmų dėl amžiaus apribojimų dirbti panaikinimo Valstybės tarnybos, Teismų, Mokslo ir studijų įstatymuose.

Priimti sprendimą dėl lankstaus darbo, papildomų garantijų, sveikatinimo ar kitų palaikymo priemonių diegimo vyresnio amžiaus asmenims.

Numatyti ir įgyvendinti kompleksines pasirengimo pensijai priemones.

Nustatyti siektiną pensinio amžiaus asmenų užimtumo lygį.

Priemonės (iki 2029 m.)

Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, parengti ir įgyvendinti priemones priešpensinio amžiaus asmenims, išlaikyti ir viešinti socialinio draudimo paskatas, nustatyti strateginius užimtumo tikslus pensinio amžiaus darbuotojams.

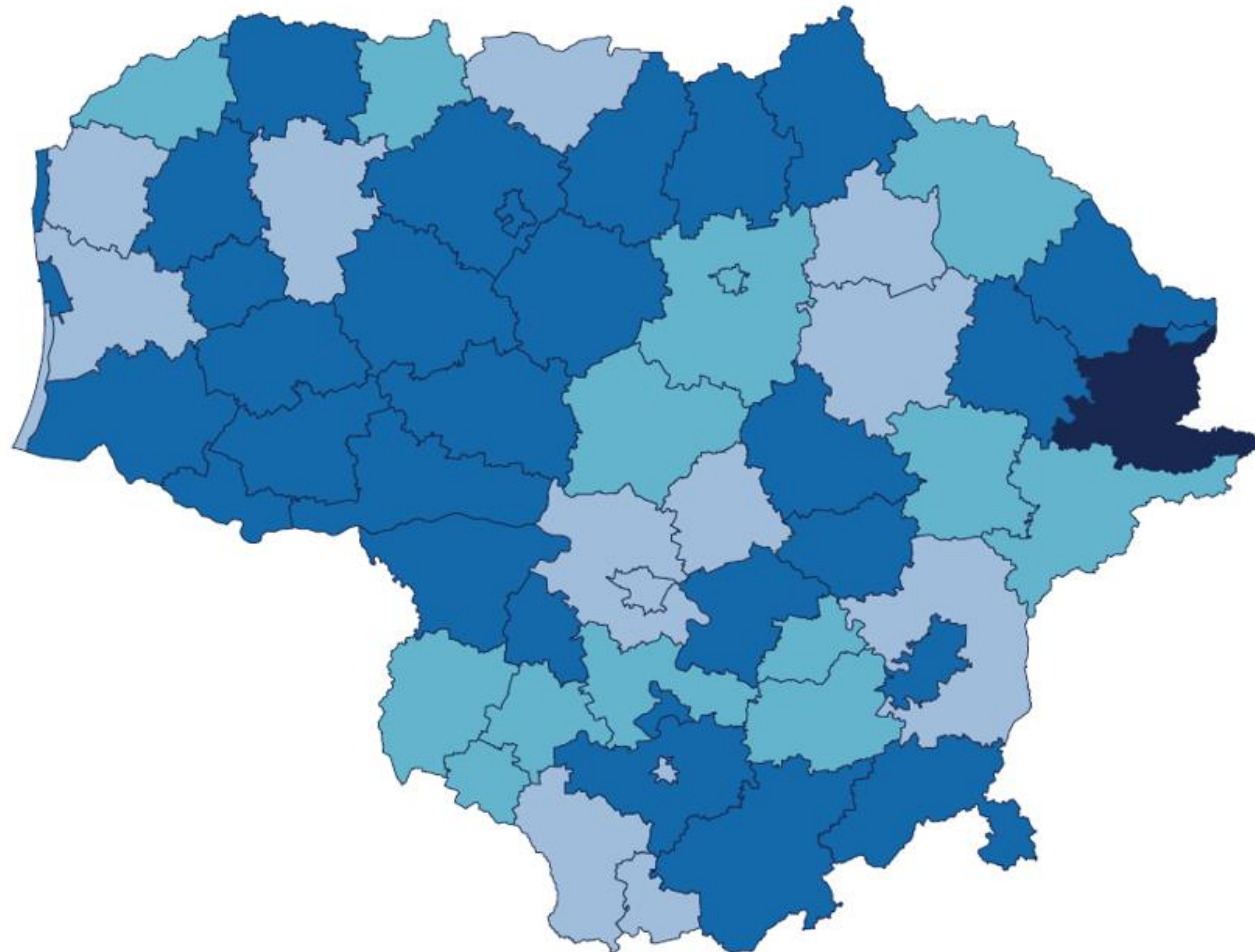
Neužtikrinamas socialinių paslaugų savarankiškumui išlaikyti prieinamumas

● 1 neteikė ● 2 neteikė ● 3 neteikė ● teikė visas 4 paslaugas

23 proc. savivaldybių

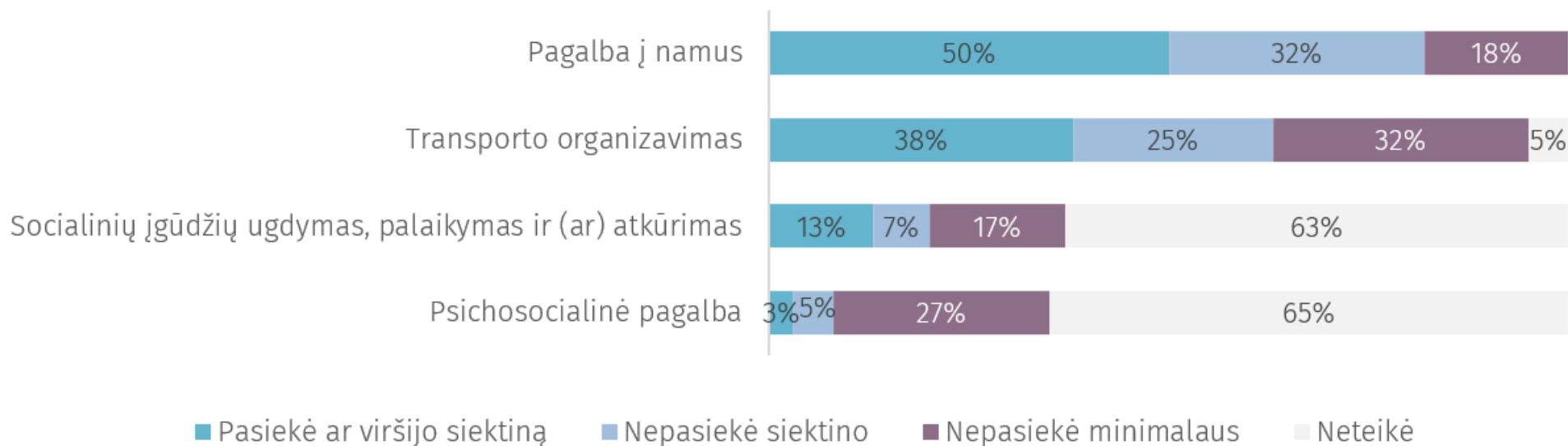
2024 m. užtikrino visas savarankiškumui svarbias paslaugas – pagalba į namus, transportas, socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, psichosocialinė pagalba.

77 proc. savivaldybių neteikė bent vienos iš jų.

Mažiausiai išplėtotos – socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei psichosocialinės pagalbos paslaugos.

2024 m. socialinių paslaugų, svarbių savarankiškumui, išvystymo normatyvo pasiekimas savivaldybėse

~20 proc. vyresnių žmonių naudojosi socialinėmis paslaugomis.

29 proc. turėjo tokių paslaugų poreikį, bet jomis nepasinaudojo.

Rekomendacijos SADM

Siekiant išlaikyti kuo didesnį vyresnio amžiaus asmenų savarankiškumą (iki 2029 m.):

Nustatyti ir analizuoti savivaldybių privalomus minimalius socialinių paslaugų, skirtų savarankiškumui išsaugoti, išvystymo normatyvus.

Numatyti vyresnio amžiaus asmenų informavimo priemones apie socialines paslaugas jų savarankiškumui išsaugoti.

Priemonės (iki 2027 m.)

Nustatyti ir analizuoti normatyvų laikymąsi, viešinti informaciją ir informuoti vyresnius asmenis apie paslaugas.

Išlieka aktuali skaitmeninė atskirtis

65,2 proc.

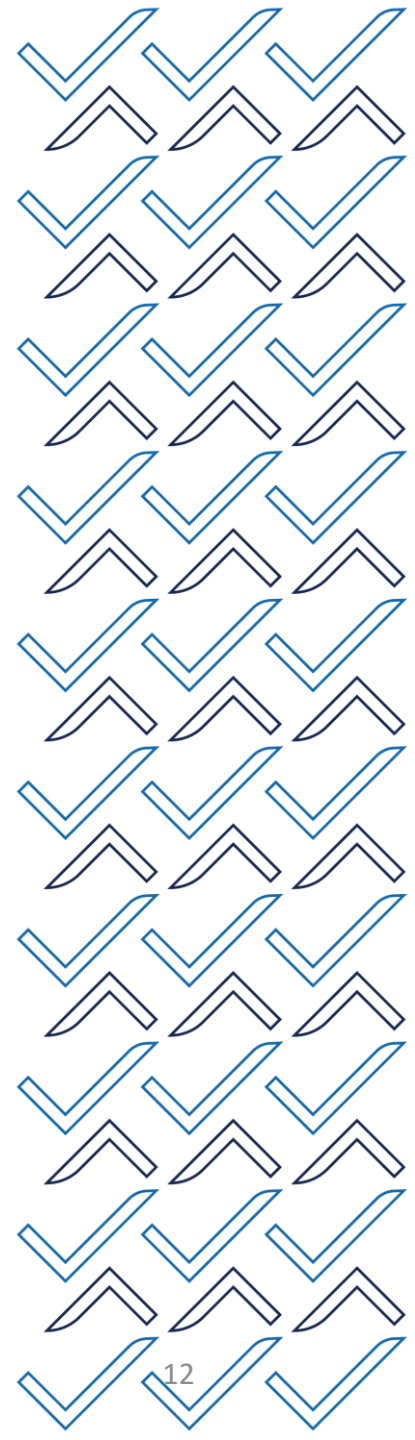
65–74 m. gyventojų Lietuvoje naudojami internetu (ES – 79 proc.).

50 proc.

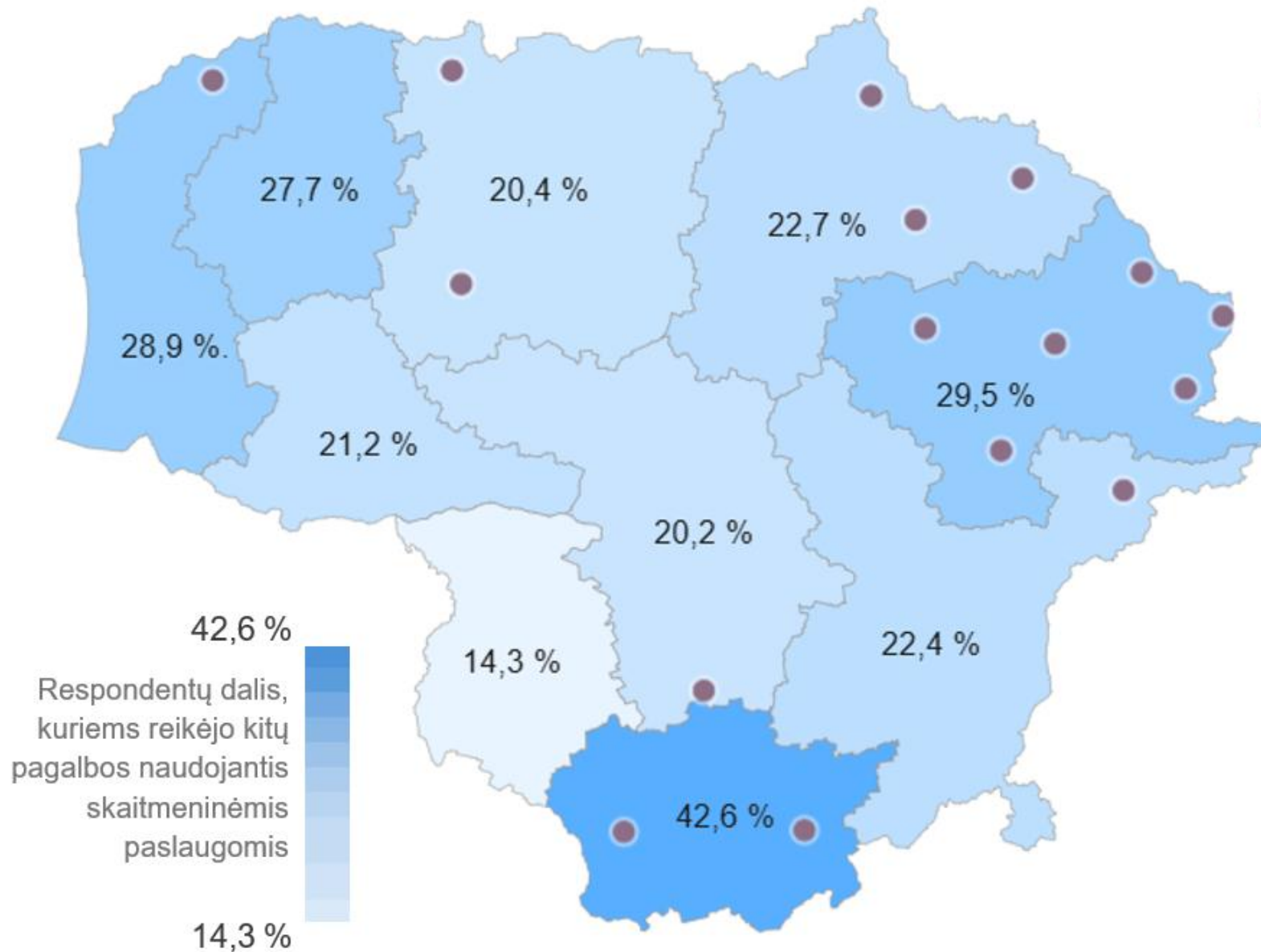
vyresnių žmonių savarankiškai naudojami skaitmeniniais kanalais teikiamomis paslaugomis, 24 proc. reikia pagalbos, 26 proc. nesinaudoja.

5,5 proc.

dalyvavo skaitmeninio raštingumo mokymuose.

Skaitmeninė atskirtis didžiausia seniausiose savivaldybėse.

● Savivaldybės, kurių demografinės senatvės koeficientas 2025 m. buvo daugiau nei 220:

- Ignalinos r. sav.
- Birštono r. sav.
- Anykščių r. sav.
- Zarasų r. sav.
- Rokiškio r. sav.
- Varėnos r. sav.
- Visagino sav.
- Molėtų r. sav.
- Biržų r. sav.
- Kupiškio r. sav.
- Skuodo r. sav.
- Švenčionių r. sav.
- Kelmės r. sav.
- Lazdijų r. sav.
- Utenos r. sav.
- Alytaus m. sav.

Rekomendacijos SADM

Siekiant gerinti skaitmeniniais kanalais teikiamų paslaugų prieinamumą vyresnio amžiaus asmenims ir taip išlaikyti jų savarankiškumą (iki 2030 m.):

Nacionaliniu lygmeniu kompleksiskai analizuoti skaitmeniniais kanalais teikiamų paslaugų prieinamumą vyresnio amžiaus asmenims.

Įvertinti minimalų paslaugų prieinamumo standartą ir alternatyvas ne skaitmeniniu būdu.

Įtvirtinti vyresnio amžiaus vartotojų patirties vertinimą, prieš diegiant naują paslaugą.

Stebėti ir tobulinti skaitmeninius įgūdžius, pereinant prie individualaus konsultavimo.

Priemonės (iki 2028 m.)

Analizuoti skaitmeniniais kanalais teikiamų paslaugų prieinamumą vyresnio amžiaus asmenims, vertinti jų patirtį, įtvirtinti minimalų prieinamumo standartą su alternatyvomis ir plėtoti individualaus konsultavimo tinklą pagal poreikius.

Valstybėje neišspręsta vyresnio amžiaus asmenų vienišumo problema

34,5 proc.

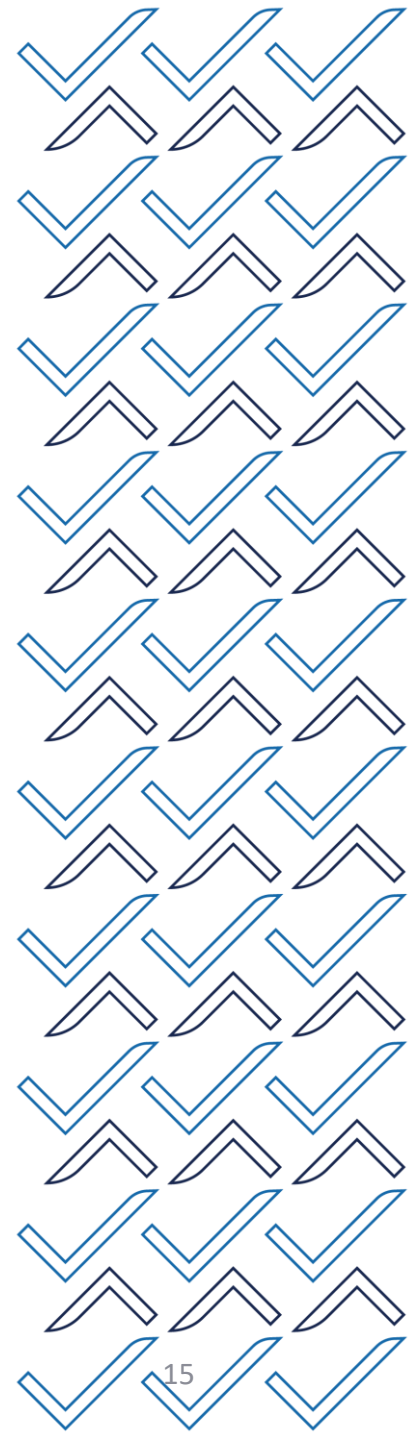
vyresnio amžiaus asmenų jautėsi vieniši.

87 proc.

pagalbos dėl vienišumo nesikreipė.

Problema nėra sistemingai valdoma

- nematuojamas vienišumo lygis
- nėra kriterijų vienišų asmenų identifikavimui
- vykdomos tik pavienės priemonės

18 iš 60

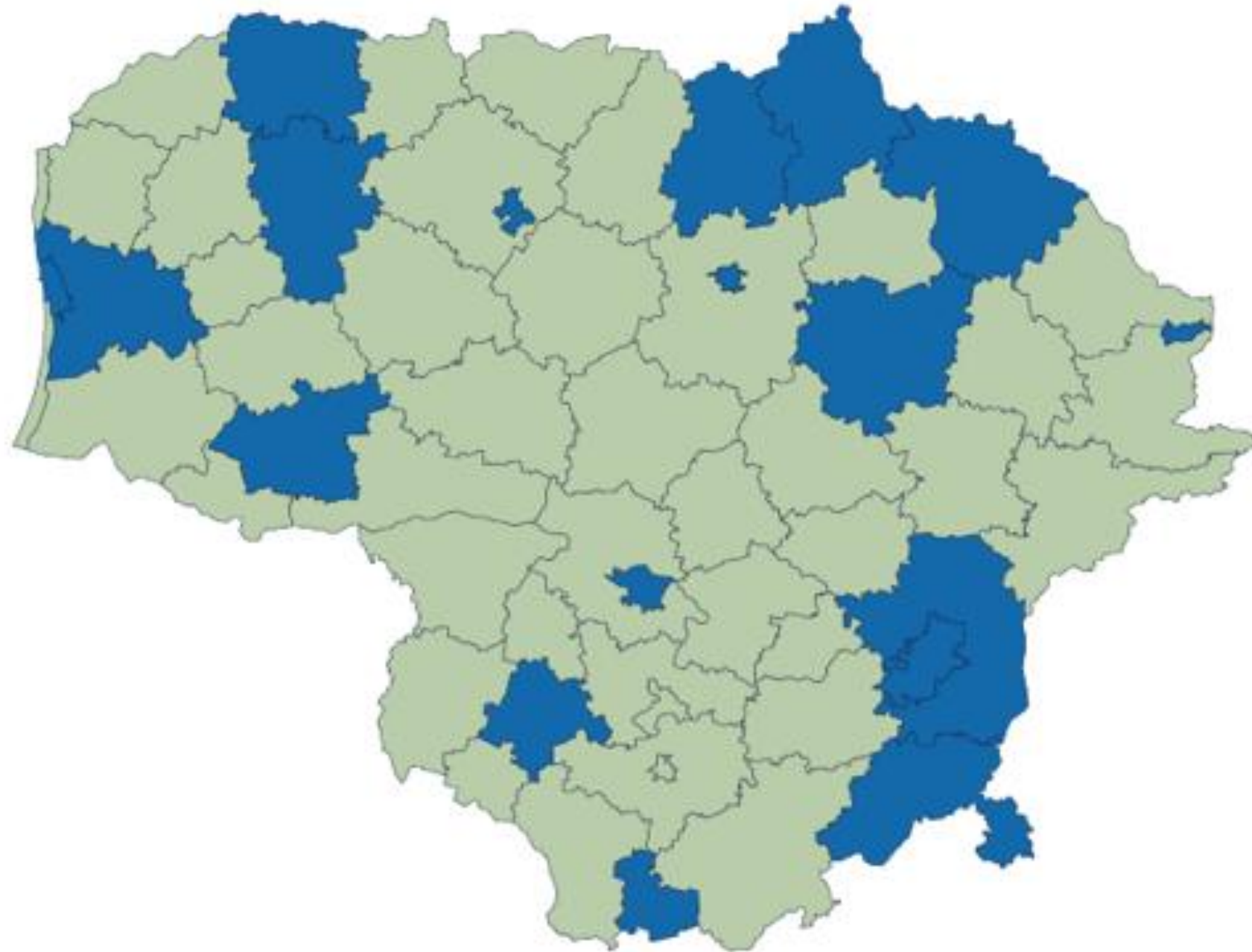
savivaldybių vykdomas „Socialinis receptas“.

3,5 karto

didesnis emocinės-psichologinės pagalbos poreikis nei planuota.

52 proc.

vienišumą jautusių žmonių nedalyvavo veiklose, galinčiose mažinti vienišumą.

Rekomendacijos SADM

Siekiant spręsti vyresnio amžiaus asmenų vienišumo problemą ir užtikrinti jiems reikiamą pagalbą (iki 2030 m.):

Įvertinti vienišumo poveikį asmeniui ir valstybei, nustatyti prevencijos tikslus ir matuoti vyresnio amžiaus žmonių vienišumo lygį.

Nustatyti vienišumo vertinimo kriterijus, identifikuoti vienišus asmenis ir suplanuoti priemones vienišumui mažinti.

Numatyti priemones, skatinančias vienišus asmenis kreiptis pagalbos.

Priemonės (iki 2030 m.)

Atlikti periodinę visapusišką vyresnio amžiaus žmonių gerovės padėties analizę, parengti kompleksinę vienišumo mažinimo programą, numatant priemones vienišumo pripažinimo stigmati ir vienišumui mažinti.

Vyresnio amžiaus asmenys nėra sistemingai ir tikslingai įtraukiami į kultūrinę veiklą

42,7 proc.

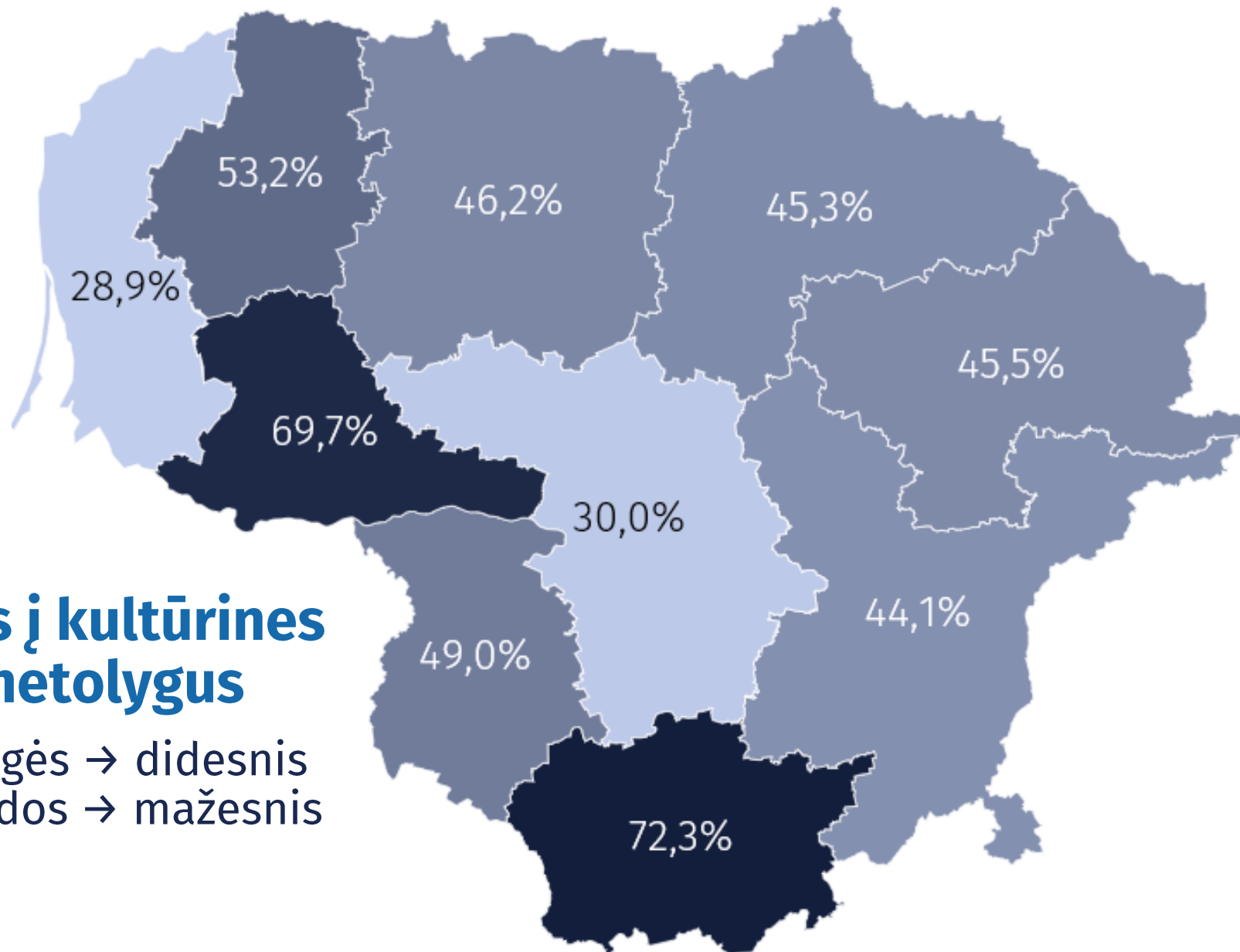
vyresnio amžiaus žmonių dalyvavo kultūrinėse veiklose.

Trūksta vyresnių žmonių įtraukimo

- tik 2 savivaldybės taiko tikslingas priemones vyresniems žmonėms
- dauguma veiklų skirta visiems gyventojams bendrai
- nevertinami vyresnių žmonių kultūriniai poreikiai

Sistemos neveiksmingumas

- „Socialinis receptas“ nepasiekia vienišų ir pasyvių senjorų
- trūksta koordinacijos tarp institucijų (kultūra + sveikata)

Įsitraukimas į kultūrinės veiklas yra netolygus

Alytaus / Tauragės → didesnis
Kauno / Klaipėdos → mažesnis

Rekomendacijos KM

Siekiant didinti vyresnio amžiaus asmenų įtrauktį į kultūrinę veiklą:

Įvertinti vyresnio amžiaus asmenų kultūrinius poreikius ir įtraukti jų vertinimo rezultatus į kultūros veiklų planavimą.

Matuoti vyresnio amžiaus asmenų įtrauktį į kultūrinę veiklą ir skatinti kultūros įstaigas plėtoti šių asmenų aktyvų dalyvavimą.

Vykdyti vyresnio amžiaus auditorijos plėtros stebėseną nacionalinėse ir valstybinėse kultūros įstaigose.

Pertvarkyti „Socialinio recepto“ iniciatyvos modelį ir išplėsti iniciatyvos įgyvendinimą nacionaliniu mastu.

Ministerija, argumentuodama sumažintu finansavimu 2026–2028 m., atsisakė numatyti konkrečias priemones, kurios leistų pasiekti pamatuojamus pokyčius.

Savanorystei skatinti trūksta ir valstybės iniciatyvų, ir vyresnių žmonių įsitraukimo

10,4 proc.

vyresnio amžiaus asmenų savanoriavo per pastaruosius metus.

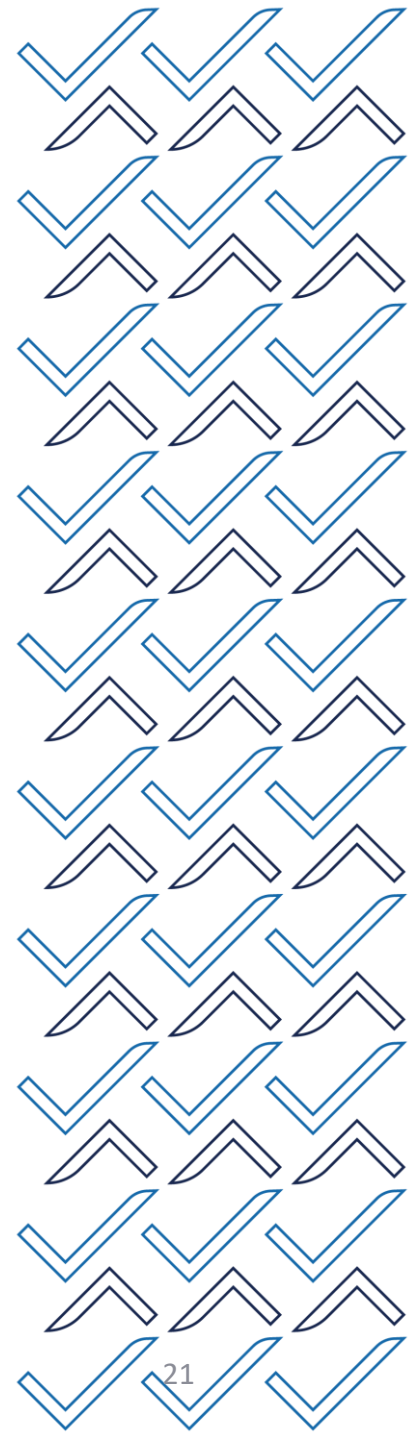
72,9 proc.

nesavanoriavo ir neketina savanoriauti ateityje.

Valstybės priemonės fragmentiškos

- 2022 m. – tik 2 priemonės
- 2023–2025 m. – priemonių nebuvo (2025 m. pradėta iniciatyva)

Pagrindinės kliūtys – motyvacija, paskatos ir sveikata.

Rekomendacijos SADM

Siekiant sudaryti palankias sąlygas vyresnio amžiaus asmenims įsitraukti į savanorystę (iki 2030 m.):

Nacionalinėje savanoriškos tarnybos programoje vyresnio amžiaus asmenis išskirti kaip atskirą tikslinę grupę, numatant jų savanorystei skatinti skirtas priemones, finansavimą, rodiklius.

Priemonės (iki 2026 m.)

Atnaujinti Nacionalinę savanoriškos tarnybos programą.

Savivaldybėse fizinio aktyvumo skatinamas vyresniems žmonėms yra netolygus

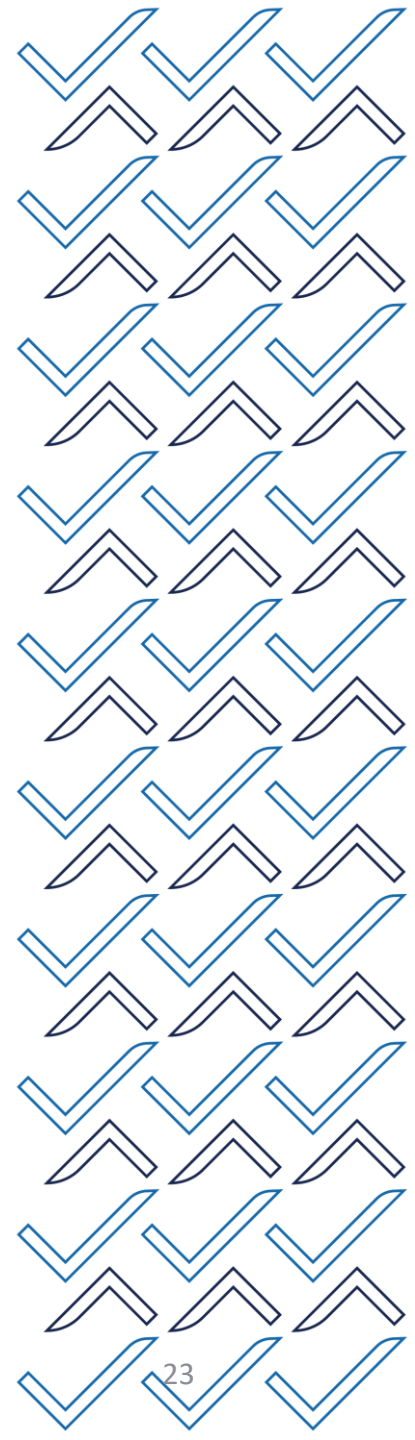
Skirtingas paslaugų prieinamumas 65+ žmonėms

- fizinis aktyvumas – visose savivaldybėse
- „Socialinis receptas“ – mažiau nei trečdalyje

2024 m. nepasiekti rodikliai

- 11 savivaldybių – fizinio aktyvumo skatinimo dalyvių skaičius
- 15 savivaldybių – fizinio aktyvumo užsiėmimų skaičius
- 4 savivaldybės – „Socialinio recepto“ dalyvių rodiklis

Šeimos gydytojai su komanda nedalyvauja „Socialinio recepto“ įgyvendinime.

Rekomendacijos SAM

Siekiant didinti vyresnio amžiaus asmenų įsitraukimą į sveikos gyvensenos veiklas ir sumažinti regioninius netolygumus (iki 2031 m.):

Tobulinti „Socialinio recepto“ dalyvių atranką, kad pasiekti asmenis, patiriančius vienišumą, socialinę atskirtį ir pan.

Stiprinti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų įsitraukimą į iniciatyvą.

Nustatyti savivaldybėms minimalų privalomą visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų sąrašą vyresnio amžiaus asmenims ir vertinti biurų vadovų veiklą pagal šių asmenų dalyvavimą.

Didinti informuotumą apie visuomenės sveikatos biurų vykdomas veiklas.

Priemonės (iki 2030 m.)

Tobulinti „Socialinio recepto“ dalyvių atranką ir registraciją, numatyti mokymus ir informacinius leidinius apie „Socialinį receptą“ sveikatos priežiūros specialistams, viešinti paslaugas per savivaldybių biurus ir įdiegti naują kompleksinę 65+ asmenims skirtą sveikatos stiprinimo paslaugą.

Švietimo ir mokymosi galimybės ribotos

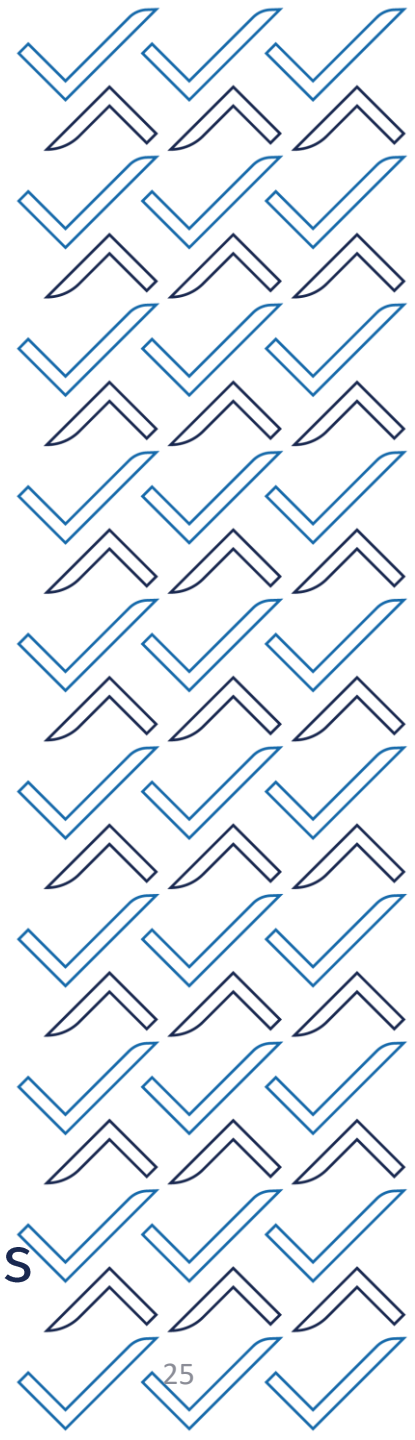
2,7 proc. 65–74 m. gyventojų dalyvauja MVG veiklose.

Ribota prieiga prie mokymosi

- 65+ neįtraukiami į „Kursuok“ 500 € krepšelį
- mokymosi programos neorientuotos į vyresnių poreikius
- TAU pasiekia tik 0,1–9,1 proc. vyresnių gyventojų savivaldybėse

Sistema nėra tvari

- 67 proc. TAU – nepakankamas finansavimas
- Nenustatyta finansavimo tvarkos, konkursinis finansavimas nėra tvarus
- tik 2 iš 60 savivaldybių vertino vyresnių žmonių mokymosi poreikius

Rekomendacijos ŠMSM

Siekiant įtraukti vyresnio amžiaus asmenis į švietimo ir mokymosi veiklas:

Panaikinti amžiaus apribojimus 65+ m. asmenims dėl finansavimo mokymams sistemoje „Kursuok“ (iki 2030 m.).

Sistemoje „Kursuok“ numatyti prioritetinę sritį aktyviam senėjimui skatinti pritaikytoms mokymosi programoms.

65+ m. asmenų mokymosi finansavimą keisti iš projektinio į individualaus asmens mokymosi krepšelio modelį („pinigai seka žmogų“).

Didinti informuotumą apie švietimo ir mokymosi galimybes (įskaitant TAU) ir naudą.

Priemonės (iki 2027 m.)

Panaikinti amžiaus apribojimus sistemoje „Kursuok“.

Ministerija atsisako įgyvendinti dėl reikalingo papildomo finansavimo arba nenumato tinkamų priemonių.

 VALSTYBĖS
KONTROLĖ